

Posudek na diplomovou práci

Marcely Adamusové

Ženy v komunální politice: reflexe dominačních technik v promluvách komunálních političek

Tato diplomová práce představuje originální doplnění dosavadních výzkumů k postavení žen v politice u nás. V první řadě je třeba ocenit, že diplomandka zaměřila svůj výzkum na situaci v komunální politice, která je stále podstatně méně zkoumaná než politika vrcholová, a dále velmi vítám, že jako analytický nástroj použila v severských zemích dnes již proslavenou teorii dominačních technik Berit Aas, známou také jako koncept „pěti prstů“. Domnívám se, že diplomandčin předpoklad, že explicitní tematizace dominačních technik v rozhovorech s narátorkami umožní hlubší a přesnější vhled do dynamiky genderových vztahů v politice, se v práci potvrdil a její závěry jsou nepochybně poznávacím přínosem.

Teoretická část je zpracována nadstandardním způsobem. Marcela Adamusová velmi důkladně shrnuje teoretické koncepty a dosavadní stav výzkumu k otázce genderovanosti české politiky, za nesamozřejmou přitom považuje schopnost samostatného kritického přístupu. Těžištěm teoretických východisek relevantních pro následnou analýzu jsou nicméně koncepty Iris Marion Young a Nancy Fraser jako základní rámce, k nimž diplomandka dále vztahuje již mnohem konkrétnější koncept dominačních technik. Toto provázání teoretických východisek různé provenience nebylo snadné a diplomandka se s ním vypořádala se ctí. Schopnost samostatného kritického přístupu byla velmi důležitá zejména ve vztahu k samotné, pro práci centrální, koncepci dominačních technik, která, jak diplomandka správně identifikuje, balancuje na hraně esencialismu, avšak zároveň má zajímavý analytický potenciál. Diplomandka tedy přesně reflektuje meze nástroje, s nímž pracuje, a tuto pozici drží i v analýzách a interpretacích. V neposlední řadě tematizuje také strategický význam práce s dominačními technikami. Je na místě zdůraznit, že v konstrukci svého výzkumu i v jeho provádění postupovala Marcela Adamusová převážně samostatně.

V analytické části je dobře představen vzorek a metoda, reflektován vztah mezi tazatelkou a narátorkou apod. Vzorek není příliš velký, ale rozhovory byly hloubkové a byly vedeny ve dvou fázích, výzkum byl tedy zajímavě strukturován. Zajímavým aspektem vzorku je, že se jednalo vesměs o narátorky genderově poučené – tato skutečnost je v práci náležitě reflektována a je důležitá z toho důvodu, že umožňuje odkrývat nikoli už jen obvyklou „genderovou slepotu“, ale přetrvávající meze v uvědomování si genderových

dynamik i u „poučených“ a motivovaných osob. Výsledky výzkumu mají nepochybně i praktický význam, neboť vzhledem k tomu, že narátorky dříve absolvovaly semináře Fóra 50%, ukazují se zde možnosti dalšího působení.

Kategorie získané analýzou jsou dobře podložené, některé z nich vhodně vycházející z kódů „in vivo“. I když část z nich je zcela přirozeně předvídatelná, jejich interpretace rozhodně nejsou banální a demonstrují poměrně komplikovanou strukturu uvažování narátorek. Za velmi zajímavé považuji tendence posuzovat českou situaci relativně, v komparaci s jinými zeměmi, což evidentně obrušuje hrany případně větší kritičnosti. Diplomandka mohla možná položit ještě větší důraz na tyto rámující konstrukce české „imagined community“, která mnohdy brání ostřejší reflexi genderových vztahů u nás. Svůj cíl splnila i fokusní část, jejíž metodologický přínos je v práci rovněž reflektován. Konkrétní příklady ze života zde ukazují existenci dominačních technik v plné nahotě, ale zároveň i strategie empowermentu.

Závěry, jakož i celá práce, jsou sepsány přemýšlivým způsobem s velmi obratným vyjadřováním. Teoreticky významným je obecnější závěr, že jsou u nás reflektovány genderové problémy spíše v rovině přerozdělování než uznání. Bohatost a strukturovanost závěrů jen potvrzuje kvalitu provedených analýz.

Diplomovou práci Marcely Adamusové hodnotím známkou výborně.

V Roztokách 11.1.2011

PhDr. Hana Havelková, PhD.
Vedoucí diplomové práce